

Helse- og omsorgsdepartementet

Deres ref.:

Vår ref.: 19/7241-2- METH

Dato: 29.11.2019

Høringsuttalelse til forslag om endring i forskrift om en verdig eldreomsorg - samboergaranti

Moss kommune har behandlet høringsuttalelse til forslag om endring i forskrift om en verdig eldreomsorg – samboergaranti i politisk utvalg for Helse og mestring i Nye Moss kommune, tidligere Rygge og Moss kommune. Protokoll fra utvalgsmøtet og høringsuttalelse fra Moss kommune er vedlagt i sin helhet. Vedtak i utvalg for helse og mestring den 26. november er:

HEME-001/19 Vedtak:

1. Utvalg for helse og mestring i Moss kommune mener det er viktig at ektefeller/ samboere får anledning til å bo sammen i sykehjem, men mener en generell garanti vil kunne få uheldige konsekvenser for både ektepar/samboere og andre med behov for sykehjemsplass.
2. Høringsuttalelse som er vedlagt saken sendes som hørings svar.
3. Helse og mestring ønsker en statlig finansiering av det vil koste for å oppfylle garantien.

Med hilsen

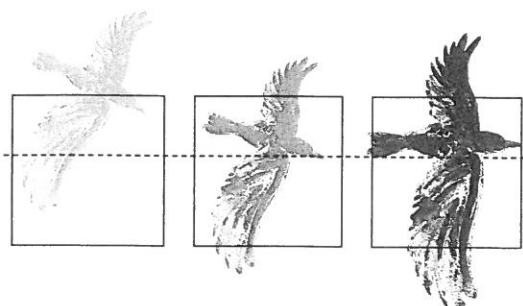
Mette Thomson
Leder Tjenestekontoret

Moss kommune

Rådhuset postboks 175, 1501 Moss T 69 24 80 00 F 69 24 80 01

E post@moss.kommune.no I www.moss.kommune.no

Org.nr. 944383476 Bankkonto 1080 29 65600

Saksutredning

Høringsuttalelse til forslag om endring i forskrift om en verdig eldreomsorg – samboergaranti

Saksbehandler: Mette Thomson
Dato: 15.11.2019
Arkivref.: 19/72204/

Utvalg	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Helse og mestring	26.11.2019	001/19

Dokumenter vedlagt saken

Dato	Dok.nummer	Tittel
15.11.2019	483966	Høringssvar fra Moss kommune til forslag om samboergaranti - endring i forskrift om en verdig eldreomsorg
15.11.2019	484142	Høringsnotat - endringer i forskrift om en verdig eldreomsorg - samboergaranti (L)(650271)

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Utvalg for helse og mestring i Moss kommune mener det er viktig at ektefeller/ samboere får anledning til å bo sammen i sykehjem, men mener en generell garanti vil kunne få uheldige konsekvenser for både ektepar/samboere og andre med behov for sykehjemsplass.
2. Høringsuttalelse som er vedlagt saken sendes som høringssvar

26.11.2019 Helse og mestring

Møtebehandling:

Representanten Jan Otto Syvertsen (H) fremmet pva H og Frp slikt forslag:

1. Utvalg for helse og mestring i Moss kommune mener det er viktig at ektefeller/samboere får anledning til å bo sammen på sykehjem eller i omsorgsboliger, dersom de begge ønsker det. Moss kommune støtter regjeringens forslag til endring i forskrift av 12. november 2010 nr. 1426 om en verdig eldreomsorg (verdighetsgarantien) slik at det i §3 ny bokstav i skal lyde: "At par som ønsker det skal kunne bo sammen."
2. Høringsuttalelsen må være i tråd med det. Det presiseres at kommunen må forvise seg om at begge ønsker å bo sammen og at ingen på noen måte presses til det.

Representanten Halvard Sand (KrF) fremmet forslag om slikt tillegg:

KrF ønsker en statlig finansiering av det vil koste for å oppfylle garantien.

Votering:

KrFs forslag enstemmig vedtatt.

Alternativ votering mellom rådmannens forslag til vedtak og representanten Jan Otto Syvertsens forslag.
Rådmannens forslag vedtatt med 7 mot 4 stemmer (H, Frp, Krf).

HEME-001/19 Vedtak:

1. Utvalg for helse og mestring i Moss kommune mener det er viktig at ektefeller/ samboere får anledning til å bo sammen i sykehjem, men mener en generell garanti vil kunne få uheldige konsekvenser for både ektepar/samboere og andre med behov for sykehjemsplass.
2. Høringsuttalelse som er vedlagt saken sendes som hørings svar.
3. Helse og mestring ønsker en statlig finansiering av det vil koste for å oppfylle garantien.

Saksopplysninger:

Regjeringen legger frem et høringsnotat som gir ektepar eller samboere en rett til å kunne bo sammen på institusjon og i omsorgsboliger. Det foreslås en endring i forskrift om en verdig eldreomsorg som gir par som ønsker det en rett til å kunne bo sammen. Forslaget om en samboergaranti er en oppfølging av Granavoldplattformens punkt om at regjeringen vil «sikre at par som ønsker det, skal kunne bo sammen på sykehjem eller i omsorgsboliger». Forslaget innebærer at ektefelle eller samboer til en beoer på sykehjem eller i omsorgsbolig har mulighet til å flytte inn sammen med sin partner uavhengig av om de selv har behov for helse og omsorgstjenester. Høringsfristen er 29. november.

Regjeringen beskriver i høringsnotatet at de ønsker å heve kvaliteten på tjenester til eldre mennesker, og at muligheten til å kunne bo sammen med ektefelle eller samboer er en sentral del av retten til å kunne forme sin egen tilværelse. Det offentlige helse og omsorgstjenestene må forsøke å legge til rette for at eldre mennesker skal kunne bli gamle sammen, selv når en får omfattende behov for helse og omsorgstjenester. Ved å åpne for at ektefelle eller samboer skal kunne bo sammen på sykehjem eller i omsorgsbolig legger man også til rette for at den viktige innsatsen som mange ønsker å utføre overfor sine nærmeste kan fortsette, også når det er behov for å flytte til et heldøgns omsorgstilbud.

Høringsnotatet er vedlagt denne saken.

Vurderinger:

Rådmannen er enig i formålet med forslaget om en samboergaranti der ektefeller eller samboere kan fortsette å bo sammen når den ene har behov for omfattende helse og omsorgstjenester i form av å måtte flytte inn på sykehjem eller i en omsorgsbolig. Moss Kommune har i intensjonsavtalen til Nye Moss kommune beskrevet at kommunen skal legge til rette for et verdig liv for eldre og for personer med demens, og at det skal gis et tilpasset tilbud til den enkelte bruker og pårørende.

En samboergaranti slik den er foreslått i høringsnotatet er i tråd med intensjonsavtalen.

Rådmannen har allikevel enkelte betenknninger til forslaget om å forskriftsfeste en samboergaranti for ektepar eller samboere der den ene partneren ikke har behov for omfattende helse og omsorgstjenester og vil inngi en høringsuttalelse. Forslag til høringsuttalelse ligger vedlagt saken.

Økonomiske konsekvenser:

Dersom en samboergaranti blir regulert i forskrift vil det kunne medføre behov for en økning i antall sykehjemsplasser

Miljø og klimakonsekvenser:

Ingen miljø eller klimakonsekvenser

Folkehelsekonsekvenser:

Å kunne fortsette å bo sammen er positivt for enkeltpersoner

Det er en risiko for at friske personer vil mestre hverdagsoppgaver dårligere og at de vil få behov for mer hjelp om de bor på et sykehjem enn om de bor i eget hjem

Konklusjon:

Det konkluderes i tråd med rådmannens forslag til vedtak.

1. Utvalg for helse og mestring i Moss kommune mener det er viktig at ektefeller/samboere får anledning til å bo sammen i sykehjem, men mener en generell garanti vil kunne få uheldige konsekvenser for både ektepar/samboere og andre med behov for sykehjemsplass.
2. Høringsuttalelse som er vedlagt saken sendes som hørings svar

På vegne av rådmann
Eli Thomassen
Kommunalsjef Helse og mestring
Moss og Rygge, 15.11.2019

Høringsvar fra Moss kommune til forslag om samboergaranti - endring i forskrift om en verdig eldreomsorg

Innledning

Regjeringen legger frem et høringsnotat som gir ektepar eller samboere en rett til å kunne bo sammen på institusjon og i omsorgsboliger. Det foreslås en endring i forskrift om en verdig eldreomsorg som gir par som ønsker det en rett til å kunne bo sammen. Forslaget om en samboergaranti er en oppfølging av Granavoldplattformens punkt om at regjeringen vil «sikre at par som ønsker det, skal kunne bo sammen på sykehjem eller i omsorgsboliger». Forslaget innebærer at ektefelle eller samboer til en beoer på sykehjem eller i omsorgsbolig har mulighet til å flytte inn sammen med sin partner uavhengig av om de selv har behov for helse og omsorgstjenester.

Regjeringen beskriver i høringsnotatet at de ønsker å heve kvaliteten på tjenester til eldre mennesker, og at muligheten til å kunne bo sammen med ektefelle eller samboer er en sentral del av retten til å kunne forme sin egen tilværelse. Det offentlige helse og omsorgstjenestene må forsøke å legge til rette for at eldre mennesker skal kunne bli gamle sammen, selv når en får omfattende behov for helse og omsorgstjenester. Ved å åpne for at ektefelle eller samboer skal kunne bo sammen på sykehjem eller i omsorgsbolig legger man også til rette for at den viktige innsatsen som mange ønsker å utføre overfor sine nærmeste kan fortsette, også når det er behov for å flytte til et heldøgns omsorgstilbud.

Det spesifiseres i høringsnotatet at samboergaranti skal være en ordning for par som ønsker det, og at det er en frivillig ordning. Det skal ikke skapes noen forventning fra kommunen eller pårørende om at ektefelle eller samboer skal følge pasienten inn i sykehjem. Partnerens omsorgstjenestebehov må sees løst fra den som oppfyller vilkårene for sykehjemsplass. Dersom sykehjemsbeboeren dør skal kommunen vurdere gjenlevende ektefelle eller samboers behov for kommunale helse og omsorgstjenester.

Det er en forutsetning at ektefelle eller samboer ikke vil være et hinder for forsvarlige tjenester til sykehjemsbeoer eller øvrige beboere på institusjonen eller i omsorgsboligen.

Moss Kommunes vurdering

Moss kommune er enig i formålet med forslaget om en samboergaranti der ektefeller eller samboere kan fortsette å bo sammen når den ene har behov for omfattende helse og omsorgstjenester i form av å måtte flytte inn på sykehjem eller i en omsorgsbolig. Moss kommune har i intensjonsavtalen til Nye Moss kommune beskrevet at kommunen skal legge til rette for et verdig liv for eldre og for personer med demens, og at det skal gis et tilpasset tilbud til den enkelte bruker og pårørende. En samboergaranti slik den er foreslått i høringsnotatet er i tråd med intensjonsavtalen.

Moss Kommune har allikevel enkelte betenkn timer til forslaget om å forskriftsfeste en samboergaranti for ektepar eller samboere der den ene partneren ikke har behov for omfattende helse og omsorgstjenester.

Forventinger og bosituasjon

Moss Kommune har lagt til rette for at eldre skal kunne bo i egne hjem så lenge som mulig og få omfattende helse og omsorgstjenester i sitt eget hjem. Det innebærer at de som får tildelt en sykehjemsplass eller en omsorgsbolig har meget omfattende behov for helse og omsorgstjenester. Ektefelle eller samboer hatt ofte bistått og ivaretatt sine kjære med tunge omsorgsoppgaver over flere år og har egentlig ikke et ønske om å flytte inn med ektefellen eller samboeren. En samboergaranti kan føre til at ektefelle eller samboer føler et press fra familie og omgivelser som det er vanskelig å stå imot. Dersom ektefelle eller samboer flytter inn kan det også være en risiko for at de føler at det forventes at de skal delta i og ta ansvar for omsorgsoppgaver overfor sin partner.

Moss kommune mener det kan være uheldig at en person som i utgangspunktet klarer seg godt selv skal å bo på institusjon sammen med personer som er gamle og syke. Det vil være utfordrende å opprettholde egen mestring i hverdagen når en bor på et rom i en institusjon. Det er en betydelig risiko for at ektefelle eller samboer til sykehjemsbeboeren vil kunne bli «institusjonalisert» og ikke klare å opprettholde egenmestring når de ikke ivaretar vanlige dagligdagse gjøremål i hverdagen.

Kapasitet og økonomi

I forskrift om en verdig eldreomsorg § 3 bokstav h er det regulert at eldre som bor på helseinstitusjon skal tilbys enerom. Moss kommune har fulgt opp dette og har kun enerom i alle sykehjemmene i kommunen. I tillegg har de aller fleste sykehjemsbeboerne behov for hjelpemidler og spesialutstyr. Det er derfor ikke plass til å bo to personer på et enerom i kommunens sykehjem. En samboergaranti vil derfor innebære at ektefelle eller samboer må få eget rom i nærheten av ektefelle eller samboer.

I høringsnotatet redegjør regjeringen for at det allerede i dag er flere kommuner som tilbyr en samboergaranti, og at mange kommuner finner løsninger og legger til rette for at personer som har levd sammen hele livet kan fortsette å være sammen. Erfaringer er at kommuner har få søknader om samboergaranti og at det vil gjelde såpass få at det ikke vil påvirke kommunens behov for bygningsmessig kapasitet.

Moss Kommune vurderer at det å gi personer som ikke har behov for omfattende helse og omsorgstjenester en rett til å oppta en sykehjemsplass vil kunne gå på bekostning av andre med større behov som ikke får plass. Samboergarantien kan derfor føre til at det er behov for å øke kapasiteten på sykehjemsplasser i kommunen, og det er ikke gjort på kort sikt. Det vil også ha økonomiske konsekvenser for kommunen om den må utvide med flere rom til personer som i utgangspunktet ikke har behov for tjenester på et så høyt nivå.

I høringsnotatet redegjøres det for at dersom samboergarantien etter en konkret vurdering vil være til hinder for et forsvarlig tjenestetilbud for andre personer med behov for institusjonsplass, vil forsvarlighetskravet være avgjørende for om samboergarantien kan oppfylles i den enkelte saken. Moss kommune mener at dersom kapasitet skal være et moment i forsvarlighetsvurderingen av om samboergaranti kan oppfylles bør dette fremkomme i forskriften. For kommuner som kun har enerom i sine institusjoner vil dette være en relevant problemstilling.

Moss kommune viser til høringsnotatet som beskriver at mange kommuner har en variant av samboergaranti i lokale forskrifter med kriterier for tildeling av langtidsopphold, og at mange kommuner strekker seg langt for å sikre at personer som har levd sammen hele livet og som ønsker å fortsette med det finner gode lokale løsninger. Moss Kommune mener at dette er tilstrekkelig for at kommunene vil finne gode lokale løsninger, og at det ikke bør vedtas en

samboergaranti som vil kunne føre til økt kostnader for kommunen, og til at de innbyggerne som har det største behovet ikke prioriteres til ledige sykehjems plasser.